



# Łódka po skarb

— WAKACYJNA GRA MIEJSKA —

Opracowanie: Ewa Kamińska-Bużalek, Gosia Świderek,  
Marta Zdanowska

Ilustracje i skład: Julita Blady-Ćłapa, Magdalena Krzywkowska

Wydawca: Ośrodek Działań Ekologicznych „Źródła”  
90-602 Łódź, ul. Zielona 27  
tel. 42 632 81 18, fax 42 291 14 50  
office@zrodla.org  
www.zrodla.org



Partnerzy projektu:



M U Z E U M  
M I A S T A  
Ł O D Z I

ISBN: 978-83-64595-03-5

Wydanie pierwsze

Łódź 2014

„Łódką po skarb. Wakacyjna gra miejska” jest publikacją dostępną na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa 3.0 Polska. Pewne prawa zastrzeżone na rzecz Ośrodka Działań Ekologicznych „Źródła”.

Internetowa wersja publikacji: [www.woda.edu.pl](http://www.woda.edu.pl)

Wydrukowano na papierze z makulatury.

Projekt jest współfinansowany ze środków NFOŚiGW oraz WFOŚiGW w Łodzi.



WOJEWÓDZKI FUNDUSZ  
OCHRONY ŚRODOWISKA  
I GOSPODARSTWA WODNEJ  
W ŁODZI

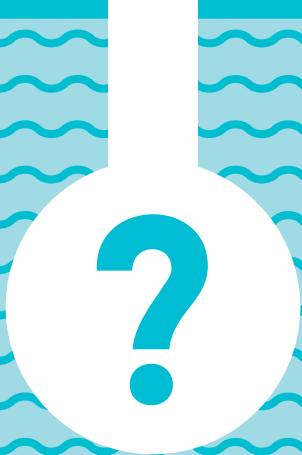
## Drodzy Łodzianie, drogie Łodzianki!

**S**koro ta niewielka książeczka trafiła w Wasze ręce, oznacza to prawdopodobnie, że jesteście zainteresowani udziałem w wakacyjnej grze miejskiej. Organizuje ją dla Was Ośrodek Działań Ekologicznych „Źródła”, który od 20-stu lat zajmuje się edukacją. Może uczestniczyliście kiedyś w naszych warsztatach? A może Wasze dzieci były u nas na bezpłatnych zajęciach?

Na to lato przygotowaliśmy dla mieszkańców i mieszkank Łodzi bezpłatną grę, pełną atrakcji. Zapraszamy do wspólnej zabawy i odkrywania tajemnic miasta! O szczegółach piszemy na stronach 15-32. Nasza gra to nie tylko letnia rozrywka, ale i (bezbolesna) nauka – w miłych okolicznościach. W książeczce znajdziecie trochę ciekawostek dotyczących wody. Jeśli Was zainteresują, zajrzyjcie koniecznie na stronę [www.woda.edu.pl](http://www.woda.edu.pl) – tam informacji jest więcej i są one bardziej szczegółowe.

Owocnej lektury, dobrej zabawy!  
Do zobaczenia!





# Woda, woda...

## O co ten szum?

**O**Ziemi mówi się czasem „błękitna planeta”. Jednak choć w ok. 70% pokrywa ją woda, zaledwie 2,5% to woda słodka, która nadaje się do picia. Słodka woda przestała być zasobem odnawialnym – zużywamy jej więcej i szybciej, niż jest w stanie się odtworzyć.

Czy mieszkając w Polsce mamy powody, by przejmować się kurczącymi się zasobami wody? Jesteśmy dumni z naszych rzek, mokradeł i imponujących jezior, które chcielibyśmy ogłosić jednym z nowych cudów świata. Jednak polskie zasoby naturalne są skromne, porównywalne z zasobami Egiptu. Mamy najmniej wody spośród wszystkich krajów europejskich i amerykańskich, a także w porównaniu z wieloma krajami środkowej Afryki czy południowej i środkowej Azji.

## Woda prawem czy luksusem?

**D**ostęp do czystej wody i warunków sanitarnych uznaje się za prawo człowieka. Jednak obecnie ponad 800 milionów ludzi cierpi z powodu braku dostępu do czystej wody pitnej. Oznacza to nie tylko banalne kłopoty w życiu codziennym (takie jak utrudnienia w kąpeli czy splukiwaniu toalety), których w naszej części Ziemi możemy doświadczyć w trakcie awarii czy remontu wodociągów. Brudna woda to również śmiertelne choroby, takie jak malaria, dur brzuszny, cholera, czerwonka i biegunka, pochłaniające każdego roku więcej ofiar niż jakakolwiek wojna. Około połowa wszystkich łóżek szpitalnych na świecie jest zajętych przez osoby cierpiące na schorzenia związane z wodą.

Ograniczony dostęp do czystej wody to też mniejsze szanse życiowe kobiet i dziewczynek. To one zgodnie z tradycją mają za zadanie troszczyć się o dom – prać, gotować, sprzątać, opiekować się rodziną – więc spędzają długie godziny na wędrówkach do studni. Jest to czas, który mogłyby poświęcić nauce lub pracy zarobkowej i wyrwać się z nędzy.

**S**an Francisco wprowadziło wiosną 2014 roku zakaz sprzedawania na swoim terenie wody w plastikowych butelkach. Do tej pory w tym 800-tysięcznym mieście wyrzucało się rocznie ok. 15 milionów PET-ów. Do wyprodukowania każdego z nich potrzeba było 3 razy więcej wody, niż wynosi jego objętość. A produkcja to tylko pierwszy etap. Po wlaniu do butelek woda jest transportowana, nierzadko na znaczne odległości. Oznacza to najczęściej podróż ciężarówkami, które zanieczyszczają powietrze spalinami oraz emitują hałas. Im większa odległość, jaką pokonuje dany produkt, tym gorzej dla środowiska.

## Nabici w butelkę



Bombardowani przez reklamy, zaczęliśmy wierzyć, że picie wody butelkowanej to gwarancja zdrowia i urody. Płacimy za nią w Polsce nawet kilkaset razy więcej niż za „kranówkę”. I w większości przypadków dajemy się nabici w butelkę, ponieważ oferowany nam produkt nie jest w niczym lepszy od wody, którą mamy w domu na wyciągnięcie ręki. Tylko część wód sprzedawanych w sklepach to wody mineralne, czyli posiadające większą ilość mikroelementów i właściwości lecznicze.

# Małże na straży czystości

Jak ocenić czystość wody? Podstawowym narzędziem powinien być tzw. monitoring biologiczny. Obecność i liczba organizmów danego gatunku może nam wiele powiedzieć o stanie środowiska.

Niektóre z takich organizmów są widoczne gołym okiem. Należą do nich m.in. sinice, których zakwity powodują zmianę koloru wody na niebieskozielony. Mogą one również tworzyć na jej powierzchni spienione kożuchy. Zakwit sinic jest wskaźnikiem dużej eutrofizacji wody, często będącej skutkiem wysokiego stężenia nawozów z pól uprawnych oraz obecności ścieków bytowych w zbiorniku wodnym.

Biomonitoring stosowany jest w niektórych wodociągach. Dobrym przykładem jest Łódzki Zakład Wodociągów i Kanalizacji, gdzie nad czystością wody „czuwają” ryby i małże żyjące w akwariach, w których ujmowana i uzdatniana jest woda.





## O oszczędzaniu wody mniej banalnie

Oszczędzać wodę można na wiele sposobów, nie tylko dbając o zakręcanie kranu i wymieniając cieknące uszczelki, o czym słyszał już chyba każdy przedszkolak w Polsce. Oczywiście możliwości będą różne w zależności od tego, gdzie mieszkamy bądź pracujemy.

Największe pole do popisu mają właściciele ogródków. Warto np. zainstalować w ogrodzie dodatkowy „letni” kran. Można pod nim płukać warzywa czy myć dłonie, a woda posłuży do podlewania ogrodu, zamiast zapełniać szambo bądź spływać do kanalizacji. Warto też zbierać do beczki deszczówkę spływającą z dachu – można ją będzie wykorzystywać do podlewania kwiatów albo do prania (deszczówka jest bardzo miękka, ale w niektórych lokalizacjach może być zanieczyszczona pyłem unoszącym się w powietrzu).

W budynkach użyteczności publicznej wodę z opadów można z kolei gromadzić w zbiorniku i następnie używać jej do spłukiwania toalet. W domowych warunkach toalety można spłukiwać wodą pochodzącą z prania lub mycia rąk, choć oczywiście wymaga to odpowiedniego skonstruowania instalacji.

Metod oszczędzania wody jest wiele. Znając własne mieszkania i biura, z pewnością znajdziemy wodę przeciekającą nam przez palce.



## Pożegnanie z rynsztokiem

Z budową kanalizacji ruszono w polskich miastach pod koniec XIX wieku. Wtedy powstały projekty m.in. dla Warszawy i Krakowa. Łódź musiała jeszcze trochę poczekać, gdyż rozwój infrastruktury nie nadążał za gwałtownym wzrostem liczby ludności przybywającej za pracą do „ziemi obiecanej”.

Wcześniej ulice miast tonęły w błocie wymieszanym z nieczystościami wylewanymi z nocników, kuchni oraz rzeźni. Prze-

chodnie, aby nie ugrzęznąć w ulicznej brei, chodzili po wykładanych na ziemi deskach. Deski te szybko się zużywały, toteż przykrywano je nowymi, co powodowało szybkie podnoszenie się poziomu ulic. Wykopaliska w Elblągu pokazały, że warstwy z XIII wieku znajdowały się co najmniej 4 metry niżej od dzisiejszego poziomu.

Plany budowy kanalizacji napotykały mimo to na społeczny opór. W Warszawie najgłośniej protestowali właściciele kamienic. Odmawiali podłączenia budynków do sieci, ponieważ nie chcieli ponosić kosztów. Zgrozą napełniała ich także myśl o „przeniesieniu” latryny do mieszkania – ostatniego bastionu chroniącego przed fetorem. Przewidywano, że mieszkania wyposażone w sedesy stracą na wartości. Obawiano się także, że kanalizacja zaszkodzi zdrowiu mieszkańców. Ścieków co prawda nie będzie widać, ale spod ziemi będzie się sączyć trujące powietrze.

Jak widać, proekologiczne rozwiązania zawsze miały zaciekłych wrogów.

# Woda na upały



**G**dy nadchodzą upały, na ulicach wielu polskich miast ustawia się tzw. kurtyny wodne. Czy to dobre rozwiązanie? Kurtyny wodne cieszą, zachęcają do zabawy i wygłupów, jednak zużywają ogromne ilości cennych zasobów (wodę pitną, energię), przynosząc poprawę mikroklimatu tylko na chwilę. Często tryskająca z nich czysta woda nie ma gdzie wsiąkać w grunt, nie podlewa roślin, spływa po betonowej powierzchni wprost do kanalizacji deszczowej. Marnuje się.

Czy są lepsze sposoby na miejską spiekotę? Miasta potrzebują więcej parków, skwerów, trawników, przybłokowych ogródków, porośniętych roślinnością dachów, oczek wodnych... Słowem: więcej zieleni, mniej betonu. To nie tylko kwestia estetyki, ale także naszego zdrowia i dobrego samopoczucia.

# Woda pod naszymi stopami

**W**oda nie „rodzi się” pod ziemią. Zaso-  
by wód podziemnych tworzy zawsze  
woda pochodząca z opadów albo z rzek,  
jezior i mórz, choć różny mógł być czas,  
w którym się gromadziła.

Miejsce, w którym woda wypływa na po-  
wierzchnię, to źródło. Przeważnie jednak  
woda podziemna pozostaje w kontakcie  
z rzeką na całej jej długości. Zwykle wody  
podziemne zasilają rzekę, choć bywa też  
na odwrót. Dlatego w szczególnych sy-  
tuacjach izoluje się rzekę od wód pod-  
ziemnych – tak jest np. w okolicy kopalń  
odkrywkowych koło Bełchatowa. Odcinki  
koryt rzek Widawki i Krasówki wybetono-  
wano, aby woda wypompowywana z ko-  
palni nie wsiąkała z powrotem w grunt.  
Interesującym przypadkiem jest też Za-  
lew Sulejowski. Aby woda nie wsiąkała  
w piaszczyste dno zbiornika, wyłożono je  
folią.



# ŁÓDKĄ PO SKARB

– gra miejska–

Od 1 lipca do 31 sierpnia – masz dwa miesiące, by znaleźć łódzki skarb!

O d kilku tygodni po Łodzi krąży plotka o cennym skarbie ukrytym na terenie miasta. Niektórzy mówią, że w kanale na deszczówkę odnaleziono bajeczne łupy Ślepego Maksa, legendarnego gangstera z Bałut. Inni twierdzą, że coś straszy w Wójtowskim Młynie w Parku nad Jasieniem. Podejrzane miejsca to zwłaszcza tereny podmokłe, stawy, rzeczki, a nawet (tak, tak!) kanalizacja!

Jedno jest pewne: skarb istnieje i jest pilnie strzeżony przez kilkanaście osób, które znają klucz do tajemnicy. Niejeden próbował szukać, ale to rozgrywka tylko dla bystrych i odważnych. Nie boisz się i chcesz rozwikłać tajemnicę? Czujesz się jak ryba w wodzie rozwiązując zagadki? Zatem w drogę, szkoda czasu, przed Tobą mnóstwo przygód!

Do gry można dołączyć w każdej chwili. A wyjazd na wakacje to żadna przeszkoda.

# Zasady gry

Drodzy Poszukiwacze Skarbu, jeśli trzymacie w ręku tę książeczkę, oznacza to, że chcecie rozwikłać tajemnicę łódzkiego skarbu.

Szuka go mnóstwo łodzian, ale może to właśnie Wam się uda?

Powodzenia w grze „Łódką po skarb”!



- 1** Zaczynj od najważniejszego! Na ostatniej stronie książeczki znajduje się Karta gry. Wpisz w niej swoje imię i nazwisko oraz adres e-mail (lub telefon). W wypadku drużyny (2-3 osób lub całej rodziny) swoje dane podaje kapitan drużyny.
- 2** W książeczce na stronach 19-21 znajdziesz 18 punktów na terenie Łodzi, które trzeba odwiedzić w grze. Pomoże Ci w tym mapa miasta (str. 22-23).
- 3** Punkty możesz wybierać w dowolnej kolejności z jednym wyjątkiem (UWAGA!) – ostatnim odwiedzionym punktem w grze musi być Muzeum Kanału Dętka



(plac Wolności 2 – kasa biletowa, punkt czynny: czwartek/piątek 11.00-18.00, sobota/niedziela 12.00-19.00). Tam otrzymasz dalsze informacje, potrzebne by dokończyć grę i dotrzeć do TAJEMNICY!

4

W każdym z punktów szukaj plakatu, pytaj o grę „Łódką po skarb” i proś o wskazówki pracownika punktu. Wykonaj otrzymane zadanie, a potem przedstaw rezultat do weryfikacji. Za prawidłową odpowiedź otrzymujesz stempel w Karcie gry (ostatnia strona „Wodnej książeczki”) oraz literę lub sylabę. Zapisuj litery uważnie – muszą złożyć się w hasło, które będzie Ci potrzebne do wpisania w Karcie gry!

5

W grze znajdują się trzy zadania dodatkowe, czyli punkty podwójne. W takich miejscach najpierw realizujesz zadanie podane na stronach 24-27 tej książeczki, a potem jedziesz po pieczętkę (lub drugą część zadania) do innego miejsca. Bądź uważny!

6

Dodatkowe stemple możesz uzyskać, biorąc udział w wydarzeniach towarzyszących grze, czyli w warsztatach i spacerach miejskich. Otrzymasz za nie w sumie 5 dodatkowych stempli – to bonus, by wygrać! Informacje na ich temat znajdziesz na stronie 28-29.

7

Po zakończeniu gry (odnalezieniu miejsca skrywającego TAJEMNICĘ) i wpisaniu

hasła, wytnij Kartę gry i wrzuć ją do jednego z Pudełek Prawdy. Pudełka znajdują się w dwóch miejscach:

- Muzeum Kanału Dętka  
(pl. Wolności 2 – kasa biletowa),  
punkt czynny: czw./pt. w godz. 11.00-18.00,  
sob./niedz. w godz. 12.00-19.00,
- Gazeta Wyborcza (ul. Sienkiewicza 72 – parter),  
punkt czynny codziennie w godz. 11.00-17.00.

Możesz zakończyć grę w dowolnym momencie, bez odwiedzenia wszystkich punktów i bez udziału w warsztatach – wrzuć kartę do pudełka mimo to. Największe szanse na wygraną mają ci uczestnicy, którzy zbiorą maksymalną liczbę stempli, wpiszą prawidłowe hasło i dotrą do TAJEMNICY.



Wiemy, że szukanie skarbu bywa trudne! Wśród osób, które zdobędą najwięcej stempli i podadzą hasło docierając do TAJEMNICY, rozlosujemy atrakcyjne nagrody! Zakończenie gry i wręczenie nagród odbędzie się 13 września o godz. 16.00 w sali kinowej Muzeum Kinematografii w Łodzi (plac Zwycięstwa 1).

Udział w grze i w poszczególnych wydarzeniach jest bezpłatny.

Życzymy powodzenia!

# Punkty w grze

Punkty możesz odwiedzać w dowolnej kolejności. Pamiętaj jednak, że ostatnim odwiedzionym punktem (po punktach podwójnych!) musi być Muzeum Kanału Dętka (plac Wolności 2 – kasa biletowa).

Tylko w ten sposób dotrzesz do TAJEMNICY!

Odwiedzając punkty, zawsze noś przy sobie długopis i notes.

Centrum Dialogu im. Marka Edelmana  
(ul. Wojska Polskiego 83)  
pn.-pt. w godz. 11.00-17.00

Rektorat Uniwersytetu Łódzkiego  
(ul. Narutowicza 65)  
pn.-pt. w godz. 11.00-17.00  
Przyda się aparat fotograficzny i umiejętności plastyczne.

Stowarzyszenie Przyjaciół Starego Miasta w Łodzi  
(Stary Rynek 1)  
od pn. do pt. w godz. 12.00-18.00

Klubokawiarnia Niebostan  
(ul. Piotrkowska 17)  
codziennie od 12.30 do 19.00  
Warto przypomnieć sobie chemię z działu woda i roztwory wodne.

Zakład Wodociągów i Kanalizacji  
portiernia (ul. Wierzbowa 52)  
pn.-pt. w godz. 10.00-17.00

Palmiarnia  
(ul. Piłsudskiego 61, Park Źródlika I)  
codziennie oprócz pn. w godz. 10.00-17.00  
Weź ze sobą centymetr krawiecki lub linijkę.

Kawiarnia Tubajka  
(plac Zwycięstwa 3, park Źródlika I, Domek  
Ogrodnika) codziennie w godz. 11.00-19.00

Wójtowski Młyn nad Jasieniem  
Szkućnia Szczepu 58. Łódzkich Wodnych Drużyn  
Harcerskich (ul. Tymienieckiego 33 A,  
Park nad Jasieniem)  
12 i 26 lipca w godz. 11.00 -15.00  
każda sobota sierpnia w godz. 11.00-16.00  
Przyda Ci się plastikowa, pusta butelka po  
wodzie (1-1,5 litra) oraz 10-15 małych kamieni  
zebranych w parku.

Łódzka Specjalna Strefa Ekonomiczna  
(ul. Tymienieckiego 22/24, kieruj się do końca  
terenu prosto i w lewo, do ceglanego budynku)  
lipiec: od pn. do pt. w godz. 12.00-17.00  
sierpień: od pn. do śr. w godz. 12.00-17.00

Centralne Muzeum Włókiennictwa  
– Biała Fabryka (ul. Piotrkowska 282)  
wtorek, środa, piątek w godz. 9.00-16.00  
czwartek w godz. 11.00-18.00  
sob., niedz. w godz. 11.00-15.00

### Ogród Botaniczny

(ul. Krzemieniecka 36/38 lub ul. Retkińska 39/65–  
drewniane budynki kas)  
codziennie w godz. 10.00-18.30

### Zespół Parków Krajobrazowych

Województwa Łódzkiego – oddział terenowy  
Parku Krajobrazowego Wzniesień Łódzkich  
(ul. Sienkiewicza 3, XIII piętro, pok. 1304)  
od pn. do pt. w godz. 10.00-16.00

### Gazeta Wyborcza

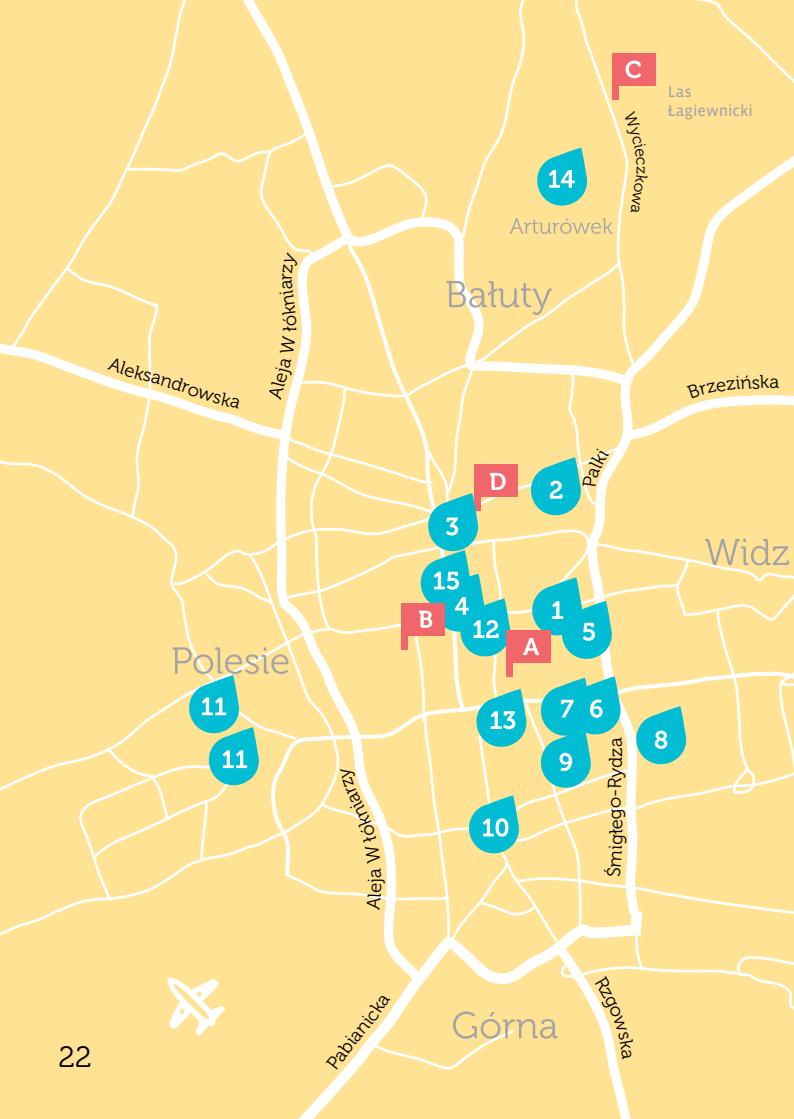
(ul. Sienkiewicza 72, portiernia)  
od pn. do pt. w godz. 11.00-18.00  
sob., niedz. w godz. 11.00-16.00  
Warto przypomnieć sobie wiadomości geogra-  
ficzne dotyczące polskich rzek.

### Ośrodek Wypoczynkowo-Hotelowy Prząśniczka

(recepcja, ul. Studencka 22/24, Arturówek – przy  
zbiornikach wodnych)  
od pn. do sob. w godz. 11.00-18.00  
Przydadzą się dobre buty i umiejętność orientacji  
w terenie.

### Muzeum Kanału Dętka

(pl. Wolności 2 – kasa biletowa)  
czw., pt. w godz. 11.00-18.00  
sob., niedz. w godz. 12.00-19.00  
**TEN PUNKT ODWIEDZASZ NA KOŃCU, PO ZA-  
DANIACH DODATKOWYCH. POPROWADZI CIĘ  
DO TAJEMNICY!**



C

Las Łagiewnicki

Nywieczkowa

14

Arturówek

Bałuty

Aleksandrowska

Aleja Włókniarzy

Brzezińska

Półki

D

2

3

Widz

15

4

12

1

5

Polesie

B

A

11

11

13

7

6

8

Aleja Włókniarzy

Śmigłego-Rydza

10



Pabianicka

Górna

Rzgowska

1. Rektorat Uniwersytetu Łódzkiego
2. Centrum Dialogu im. Marka Edelmana
3. Stowarzyszenie Przyjaciół Starego Miasta
4. Klubokawiarnia „Niebostan”
5. Zakład Wodociągów i Kanalizacji
6. Palmiarnia
7. Kawiarnia „Tubajka”
8. Wójtowski Młyn nad Jasieniem
9. Łódzka Specjalna Strefa Ekonomiczna
10. Centralne Muzeum Włókiennictwa
11. Ogród Botaniczny, ul. Retkińska  
Ogród Botaniczny, ul. Krzemieniecka
12. Zespół Parków Krajobrazowych
13. Gazeta Wyborcza
14. Ośrodek „Prząśniczka” w Arturówku
15. Muzeum Kanału „Dętka”



#### Punkty dodatkowe

- A. Wieżowiec Textilimpexu
- B. Ośrodek Działań Ekologicznych „Źródła”
- C. Ośrodek Edukacji Ekologicznej
- D. Centrum Zajęć Pozaszkolnych





# Zadania dodatkowe

(punkty podwójne)

## Zadanie 1

**Weź ze sobą aparat lub zeszyt do rysowania.**

Pojedź aleją Politechniki do ulicy Obywatelskiej (w okolicy ulicy Pięknej 1). Uważnie rozglądaj się po terenie i szukaj charakterystycznego kanału. Możesz prosić mieszkańców o pomoc albo kierować się szumem wody. Zrób zdjęcie wylotu kanału lub dokładnie go narysuj. Zastanów się, jakie rzadkie działania możesz tu zaobserwować? Co (i dlaczego) tędy płynie? Ze zdjęciem lub rysunkiem pojedź na ul. Traugutta 25, wieżowiec Textilimpexu (czynny od pn. do pt. w godz. 10.00-15.00) – tam otrzymasz dodatkowe pytanie i pieczętkę. O dalsze informacje pytaj na portierni.



## Zadanie 2

Weź ze sobą notes – będziemy rysować!

Czas na kolejne poszukiwania! Tym razem chodzi o znalezienie tzw. osadnika w parku Julianowskim (parku im. Adama Mickiewicza), położonym między ul. Zgierską a Folwarczną. Osadnik to zbiornik zatrzymujący zanieczyszczenia z wód opadowych (wylotów kanalizacji deszczowej). Pełni rolę biofiltra, naturalnie oczyszczając rzekę z metali ciężkich, fosforu i azotu oraz zanieczyszczeń organicznych, które spływają z wodą deszczową, np. z łódzkich wyasfaltowanych ulic. Szukaj osadnika idąc wzdłuż stawów – tak jakbyś szedł/szła w górę rzeki Sokołówki, która płynie przez park. Osadnik o tej porze roku jest dobrze ukryty wśród roślinności. Kiedy go znajdziesz, uważnie obejrzyj zbiornik i przeczytaj tablicę informacyjną „System biofiltracyjnej rzeki Sokołówki”. Zastanów się:

- a) jak zbudowany jest osadnik – rozrysuj to w notesie!
- b) dlaczego takie ważne jest zatrzymywanie związków azotu i fosforu w osadniku i czy ma to coś wspólnego z roślinami w nim rosnącymi?

Z rysunkiem zapraszamy do Ośrodka Działań Ekologicznych „Źródła” (ul. Zielona 27, dzwonić domofonem) w każdy wtorek oraz czwartek w godz. 15.00-18.00.

## Zadanie 3

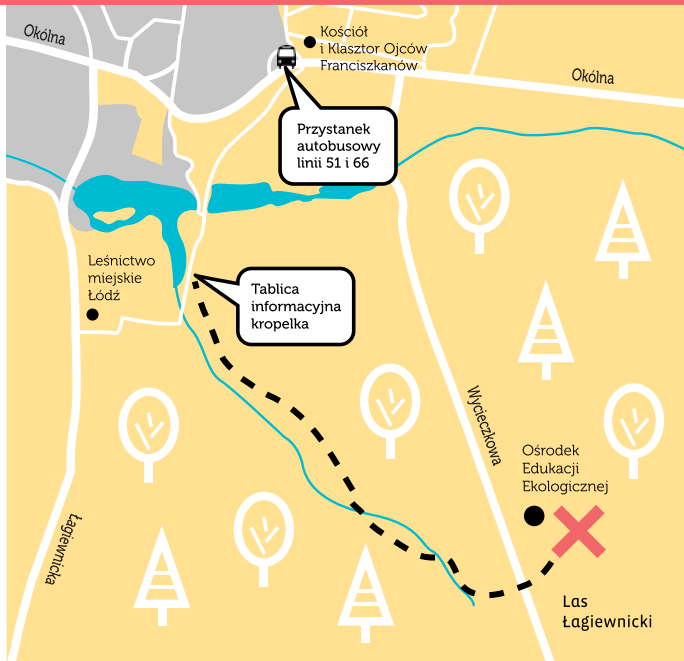
To punkt, w którym szczególnie liczy się orientacja w terenie!

Założ wygodne buty, weź notes i długopis, przyda się też aparat fotograficzny (o ile robi zdjęcia w wysokiej rozdzielczości) i mapa Łodzi. Szukasz punktu w łągiewnikach zaznaczonego na mapie poniżej! To bardzo charakterystyczna tablica w kształcie kropli. Aby zdobyć punkt, będą Ci potrzebne wszystkie informacje z tablicy – fotografuj, zapisuj, zapamiętaj – musisz je koniecznie mieć!

Odnalazłeś punkt i masz już wszystkie informacje z tablicy? Używając ich, odpowiedz na następujące pytania:

1. Wymień roślinę wodną, której nazwa może wskazywać kierunek.
2. Wymień co najmniej 3 organizmy wodne, które w nazwie zawierają kolory.
3. Wskaż co najmniej 3 organizmy, których nazwa sugeruje wodne środowisko życia.
4. Jaka larwa nawiązuje do tytułu ballady Adama Mickiewicza?
5. Wywłoka (potocznie) to niezbyt sympatyczna kobieta. Ale jest to też nazwa określająca .....

.....



Gotowe? Jedź z odpowiedziami po pieczętkę i literę do Ośrodka Edukacji Ekologicznej (ul. Wycieczkowa 107, Łagiewniki), od poniedziałku do piątku w godz. 9.00-13.00 lub do Centrum Zajęć Pozaszkolnych nr 1 (ul. Zawiszy Czarnego 39), od pn. do pt.:  
od 1 lipca do 7 sierpnia w godz. 10.00-17.00  
od 11 lipca do 22 sierpnia w godz. 10.00-16.00  
od 25 do 29 sierpnia w godz. 10.00-20.00

# Wydarzenia towarzyszące

**D**zięki udziałowi w wydarzeniach towarzyszących, czyli warsztatach i spacerach możesz zdobyć bonusowe 5 punktów w grze. Zwiększą Twoją szansę na wygraną. To okazja, żeby poznać wiele ciekawostek i odwiedzić nieznanne miejsca w Łodzi. Udział jest bezpłatny.

Na wydarzenia towarzyszące obowiązują zapisy pod adresem [lodz@woda.edu.pl](mailto:lodz@woda.edu.pl).

Spacer po Łągiewnikach i warsztaty „Recyklofonia Dźwiękowa” są otwarte dla wszystkich bez zapisów. Ewentualne zmiany prosimy śledzić na stronie [www.woda.edu.pl/lodz](http://www.woda.edu.pl/lodz) pod hasłem „Wydarzenia towarzyszące”.

5 lipca (sobota), godz. 13.00

warsztaty artystyczne Recyklofonia Wodna,  
czyli doświadczalne laboratorium dźwiękowe  
Centrum Artystyczne Oficyna, ul. Gdańska 19

Wiele dźwięków, rytmów i melodii jest ukrytych w wodzie lub możliwych do wydobycia przy jej użyciu. Nastaw dobrze uszy i odkrywaj fascynujący świat dźwięków!

18 lipca (piątek), godz. 13.00

Łódzka woda najlepsza!

Spacer z oprowadzeniem po Grupowej  
Oczyszczalni Ścieków w Łodzi (ul. Sanitariuszek 66)



25 lipca (piątek), godz. 16.00  
warsztaty Tajemnice wodnego świata  
Ogród Botaniczny, zbiórka przy wejściu od  
ul. Krzemienieckiej 36/38 o godz. 15.45

Od wodnych nimf do rdzawonogich wywłok,  
czyli wszystko o florze i faunie wodnej o czym  
nie macie pojęcia i o co boicie się zapytać!

3 sierpnia (niedziela), godz. 11.00  
spacer Bzura nie jest ponura – w Arturówek  
dawaj nura!

Fascynująca wycieczka z masą atrakcji po  
Parku Krajobrazowym Wzniesień Łódzkich,  
czyli po Łągiewnikach i Arturówku.

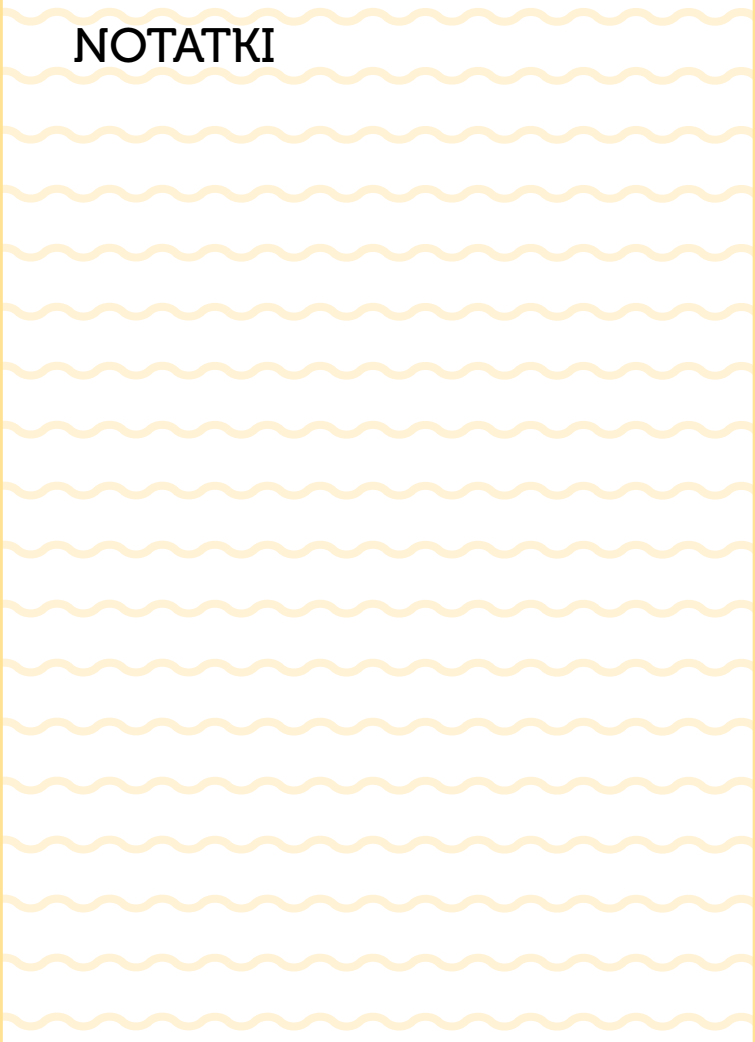
26 sierpnia (wtorek), godz. 15.00  
Warsztaty Centrum Ekohydrologii Błękitno-Zie-  
lona Łódź, czyli o wodzie w naszym mieście  
Ośrodek Działań Ekologicznych „Źródła”,  
ul. Zielona 27

## Zakończenie gry

Uroczyste zakończenie gry połączone z poka-  
zem filmu i rozlosowaniem wśród uczestników  
atrakcyjnych nagród odbędzie się 13 września  
(sobota) 2014 roku o godz. 16.00 w sali kinowej  
Muzeum Kinematografii (plac Zwycięstwa 1).



# NOTATKI





# KARTA GRY

Ogród Botaniczny	Centrum Dialogu	ZWiK	Niebostan
Prząśniczka	Palmiarnia	ŁSSE	Tubajka
Zespół Parków Krajobrazowych	Źródła	Stowarzyszenie Przyjaciół Starego Miasta	Rektorat UŁ
Biała Fabryka	Textilimpex	Ośrodek Edukacji Ekologicznej/ Centrum Zajęć Pozaszkolnych	Gazeta Wyborcza
Wójtowski Młyn	Muzeum Kanału Dętka	TAJEMNICA	

## Wydarzenia towarzyszące

Spacer po  
Łagiewni-  
kach

Warsztaty w  
Ogrodzie  
Botanicznym

Spacer po  
oczyszczalni  
ścieków

Warsztaty  
w Źródłach

Warsztaty  
artystyczne



Wpisz ułożone z liter i sylab hasło gry:

Imię i nazwisko:

Adres e-mail  
(telefon):

Organizatorem gry jest Ośrodek Działań Ekologicznych „Źródła”.

Kontakt: [www.woda.edu.pl](http://www.woda.edu.pl)

[lodz@woda.edu.pl](mailto:lodz@woda.edu.pl)

